

Memorandum

Datum : 13 februari 2008
Aan : Statencommissie Ruimte, Groen en Water
Van : M.M.W. Hoevenaars Tel.: 3440
Onderwerp : Achtergrondinformatie bij NRC Artikelen over natuurbeheer

---

Tijdens de vergadering van de Statencommissie Ruimte, Groen en Water van 28 januari 2008 zijn vragen gesteld over de artikelen in het NRC over de lastendruk bij de subsidieregelingen voor natuurbeheer. Gedeputeerde Krol heeft uw commissie toegezegd de memo met achtergrondinformatie, die ter voorbereiding voor deze vergadering is opgesteld, ter informatie aan uw commissie te laten toezenden. Deze informatie treft u hierbij aan.

Inhoud artikel

In het NRC zijn op 19 en 23 januari 2008 artikelen verschenen over de regeldruk rond het Programma Beheer. Kort gezegd is de conclusie dat de controles en sancties in het huidige Programma Beheer reden zijn voor veel agrariërs om te stoppen met agrarisch natuurbeheer. Het artikel laat enkele extreme gevallen zien, en baseert zich verder op interviews die voornamelijk in 2007 gehouden zijn met o.a. de directeur van Dienst Regelingen en agrariërs. Het artikel laat enkele problemen zien die eind 2007 op het moment van de interview actueel waren.

Het is ons bekend dat beheerders een hoge lastendruk ervaren bij de huidige subsidieregelingen. In de praktijk is de situatie echter minder dramatisch dan dat uit het artikel blijkt. Een deel van de beschreven problemen is eind 2007 in overleg tussen de Dienst Regelingen en de minister van LNV al verholpen. Daarnaast is het landelijke aantal agrariërs dat stopt lager dan in het artikel gemeld wordt.

Situatie provincie Utrecht

In Utrecht zijn ons niet de extreme gevallen bekend, zoals omschreven worden in het artikel. Wel horen wij van beheerders (particulieren, agrariërs) negatieve geluiden over de omvang van de controles en het detailniveau van de regeling.

De ervaring in de provincie Utrecht is dat vrijwel alle agrariërs, van wie het contract afloopt, de contracten verlengen. In 2007 werd van de contracten die in Utrecht afliepen ongeveer 80% verlengd. Van de 20% die niet verlengd is hebben wij geen gegevens waaruit zou blijken of dit veroorzaakt wordt door de bureaucratie, of door bedrijfstechnische oorzaken (stoppen van het bedrijf, intensiveren van het bedrijf, etc.).

Overigens is het aantal contracten dat het afgelopen jaar afliep in onze provincie zeer beperkt. Het merendeel van de Utrechtse agrariërs zal pas in 2009 een nieuwe aanvraag moeten indienen. In dat jaar zullen met name voor het weidevogelbeheer nieuwe subsidieaanvragen ingediend moeten worden. Op dat moment is er een nieuwe subsidieregeling voor natuurbeheer in werking.

Afspraken tussen Dienst Regelingen en de Minister

Dienst Regelingen (DR) valt onder het Ministerie van LNV. Het is daarom in eerste instantie de verantwoordelijkheid van de Minister om met hen afspraken te maken over de wijze waarop zij de controles uitvoeren. De minister heeft eind 2007 afspraken met DR gemaakt over vermindering en verbetering van de controles. De interviews in het NRC-artikel zijn gedaan voor die datum; op die punten is het artikel dan ook verouderd. Afspraken die gemaakt zijn:

- DR past de werkwijze aan voor twee problemen die in het artikel genoemd worden: de oppervlaktecontrole en de mogelijkheid van 'grondruil' (het voorbeeld in het NRC-artikel van een vrouw die haar subsidie moest inleveren, omdat zij haar buurman haar land had laten bewerken).
- DR heeft een extra impuls gegeven om de achterstand in beoordelingen weg te werken. Deze achterstand is eind 2007 weggewerkt.

De overige problemen die in het artikel genoemd worden (zoals de controle op het aantal plantensoorten dat in een perceel staat) volgen rechtstreeks uit de subsidieregeling zelf. De regeling is op een aantal punten behoorlijk gedetailleerd. Vereenvoudiging van controle is hier alleen mogelijk bij een vereenvoudiging van de regeling.

Herziening Programma Beheer

De provincies werken momenteel aan een raamwerk voor de herziening van de subsidieregelingen. Het streven van de provincies is dat dit nieuwe stelsel begin 2009 in werking treedt. Eind 2007 heeft het IPO een eerste visie op het nieuwe stelsel gepresenteerd. Vermindering van de uitvoeringslast voor beheerder en overheid is een belangrijk doel van de herziening. Voorgestelde verbeteringen zijn:

- Meer regionaal inzetten van het beheer
- Meer vertrouwen geven aan de beheerder, bijvoorbeeld door het opzetten van een systeem van certificering
- Sturing meer op hoofddoelen, door minder gedetailleerde beheersvoorschriften.
- De beheerder wordt afgerekend op de verrichte inspanningen
- Mogelijkheden voor regionaal geld en regionale doelen (groene diensten)

Ons voorstel is om in het voorjaar de ideeën voor het herziene Programma Beheer te presenteren aan de Statencommissie (wellicht in een aparte bijeenkomst). Indien mogelijk zal op die bijeenkomst het IPO ook een toelichting geven op het tot dusverre doorlopen traject. In maart zullen wij daarnaast een voorlichtingsbijeenkomst organiseren voor de beheerders in Utrecht.

Bespreking in de Tweede Kamer

Dinsdag 22 januari zijn in het Vragenuurtje in de Tweede Kamer vragen gesteld n.a.v. het NRC-artikel. Naast Dhr. Atsma (CDA) hebben ook kamerleden van CU, SGP, SP, D66, PvdA en VVD vragen gesteld. De Minister heeft de discussie in de kamer vooral aangegrepen om de aandacht te vestigen op de afspraken die zij met DR gemaakt heeft. Zij heeft aandacht besteed aan:

- De minister heeft samen met Dienst Regelingen in 2007 afspraken gemaakt om de controles te vereenvoudigen
- Hiermee wordt juist voor gevallen, zoals omschreven in het NRC-artikel, verbetering geboden.
- Jaarlijks gaat in de subsidieregelingen 100 miljoen euro belastinggeld om. De minister is van mening dat de overheid dan ook best kritisch mag zijn op de resultaten. Als boeren beloond worden voor natuurbeheer moeten zij ook wel aantoonbaar resultaat boeken.
- De terugvorderingen die DR gedaan heeft bedragen ongeveer 1,5 miljoen euro/jr (dat is overigens minder dan in het NRC Artikel gemeld wordt). Dat is dus 1,5% van het jaarlijkse bedrag. De minister vindt dit een heel reëel aandeel, dat past bij een eerlijke controle.

Conclusie

Het is ons bekend dat beheerders de regeldruk van de huidige subsidieregelingen voor natuurbeheer als hoog ervaren. Desondanks is het aantal agrariërs dat in Utrecht stopt met agrarisch natuurbeheer tot dusverre gering. De provincie werkt op dit moment, samen met IPO en de 11 andere provincies, aan een vernieuwing van de subsidieregelingen, waarbij vermindering van de uitvoeringslast één van de doelstellingen is. Wij stellen voor de Statencommissie dit voorjaar nader te informeren over de voorstellen voor deze herziening.